

[naslov]

Številka: IPP: 007-6/2011

Datum: 7. 6. 2011

Zadeva: **Odgovori na pogosta vprašanja o uporabi Zakona o preprečevanju zamud pri plačilih (Uradni list RS, št. 18/11; ZPreZP)**

Opomba:

- 12.4.2011: dodani so bili odgovori na vprašanja od 45. do 58. točke.
- 13.4.2011: dodana sta bila odgovora na vprašanja pod točkama 59 in 60.
- 15.4.2011: dopolnjen je bil odgovor na vprašanje pod točko 45. (spremembe so vidne).
- 13.5.2011: dodani so bili odgovori na vprašanja od 61. do 69. točke.
- 7.6.2011: dopolnjen je odgovor pod točko 61 in dodani odgovori na vprašanja od 70. do 72. točke.

Kazalo

1. Za katere vrste pogodb se uporablja ZPreZP?	4
2. Ali se ZPreZP uporablja za menjalne pogodbe?	4
3. Ali se ZPreZP uporablja za obroke bančnih kreditov, pogodb o finančnem najemu in zavarovalnih pogodb?	4
4. Uporaba ZPreZP pri gradbenih pogodbah.....	4
5. Uporaba zakona za razmerja z mednarodnim elementom	4
6. Ali ZPreZP velja tudi za podružnice tujih podjetij v Republiki Sloveniji oziroma za tuja podjetja, ki gospodarsko dejavnost opravljajo prek podružnic v Sloveniji?	5
7. Ali oziroma pod kakšnimi pogoji bi se lahko tuje podjetje (npr. iz Avstrije ali Italije) vključilo v obvezni večstranski in/ali prostovoljni pobot pri AJPES?	5
8. Ali se ZPreZP uporablja tudi za obveznosti fizičnih oseb?.....	5
9. Katere osebe so opredeljene kot »druge osebe javnega prava«?.....	5
10. Ali lahko društvo, ustanovljeno po Zakonu o društvih, nastopa v vlogi dolžnika v smislu ZPreZP?.....	6
11. Ali se ZPreZP uporablja za posle, sklenjene med javnimi organi?	7
12. Kaj zajema izraz »pogodbeni dogovor«?	7
13. Zakaj je očitno nepravilno pogodbeni dogovor ničen?	7
14. Ali je sklenitev pisnega dogovora potrebna tudi v primeru, kadar daljši plačilni rok med strankama predstavlja ustaljeno poslovno prakso?.....	7
15. Katere osebe lahko vložijo tožbo na podlagi petega odstavka 4. člena?	7
16. Ali je zaradi očitno nepravilnega pogodbenega dogovora nična celotna pogodba?	8

17.	Trenutek dostave blaga kot dejstvo, pomembno za začetek teka roka za plačilo..	8
18.	Kako naj se zavrne račun, da ga ne bo treba vložiti v večstranski pobot?.....	8
19.	Ali je dolžnik v obvezni večstranski pobot dolžan prijaviti tudi dospelopoporavnano obveznost, ki jo prereka (je ne priznava), vendar upnik v zvezi z njo še nisprožil spora pri pristojnem sodišču?	8
20.	Ali se datum zapadlosti na izdanem računu lahko šteje kot dogovorjeni plačilnirok?	9
21.	Ali je potrebno izdati račun v primeru, da je plačilni rok na računu npr. 8 ali 15dni, zavrniti?.....	9
22.	Ali ZPreZP prepoveduje obročna plačila?.....	9
23.	Kaj se zgodi z obroki? Ali dajemo v pobot posamezen obrok ali celoten znesekračuna?.....	9
24.	Ali ZPreZP prepoveduje uporabo blagovnih kreditov?.....	9
25.	Kaj pomeni prepoved določitve dneva izdaje računa?.....	9
26.	ZPreZP in skupni račun.....	10
27.	Kdaj in kako se ugotovi, da je datum prejema računa sporen (prva alinejad drugega odstavka 7. člena ZPreZP)?	10
28.	Kaj pomeni, da je upnik upravičen do stroškov izterjave »brez opomina«?	10
29.	Ali določbe o obveznem večstranskem pobotu veljajo tudi za dolžnika, ki imasklenjeno pogodbo o izvajanju prostovoljnega pobota in na tak način izpolnjujeobveznosti do svojih upnikov?	10
30.	Ali je potrebno v obvezni večstranski pobot prijaviti tudi denarne obveznosti doodvisnih in pridruženih družb?	10
31.	Ali je potrebno v obvezni večstranski pobot prijaviti tudi denarne obveznosti,vključene v verižne kompenzacije, ki še niso zaključene?	10
32.	Uporaba ZPreZP za pogodbe, ki so bile sklenjene pred uveljavitvijo ZPreZP	11
33.	Kakšni so točni roki za prijavo neplačane obveznosti v večstranski pobot?.....	11
34.	Kaj se zgodi, če je račun dan v pobot pred datumom zapadlosti?	11
35.	Ali lahko dolžnik kljub zamudi poravna obveznost, ki jo je prijavil pri upravljavcu?	11
36.	Kaj se zgodi, če obveznost ni pobotana v večstranskem pobotu?.....	11
37.	Kaj se zgodi, če je obveznost pobotana le delno?.....	12
38.	Odnos med ZPreZP ter Zakonom o izvršbi in zavarovanju (ZIZ).....	12
39.	Glede plačil podizvajalcem	12
40.	Razmerje med ZPreZP ter Zakonom o izvrševanju proračuna za leti 2010 in 2011(ZIPRS1011).....	12
41.	Ali se ZPreZP uporablja tudi za obveznosti iz naslova neizplačanih plač?	13
42.	O veljavnosti 27. člena ZPreZP za nazaj.....	13
43.	Ali je AJPES že akreditiran za izvajanje večstranskih pobotov?	13
44.	Kdaj bo izveden prvi obvezni večstranski pobot?	13
45.	Katere obveznosti je potrebno prijaviti v pobot 15.4.2011.....	13
46.	Do kdaj moram prijaviti obveznost v obvezni večstranski pobot.....	13
47.	Ali je potrebno denarno obveznost, ki zapade v plačilo isti dan kot se izvedeposamezen krog obveznega večstranskega pobota, takoj prijaviti v sistem večstranskegapobota?	14
48.	Katere obveznosti morajo prijaviti osebe, ki opravljajo naloge upravnika poStanovanjskem zakonu (SZ-1).....	14
49.	Ali mora dolžnik v obvezni večstranski pobot prijaviti tudi zamudne obresti?.....	14
50.	Ali ZPreZP prepoveduje zamudne obresti, ki so nižje od zakonsko predpisanih?.....	14

51.	Ali je potrebno račune do dobaviteljev, s katerimi poslovni subjekt poslovno sodeluje in z njimi nima sklenjenih pisnih pogodb, plačati v skrajnem zakonskem plačilnem roku, čeprav je na računu naveden daljši plačilni rok?.....	14
52.	Ali določila ZPreZP glede plačilnih rokov veljajo tudi za kreditno pogodbo?	15
53.	Ali se morajo dospele denarne obveznosti, ki so oproščene plačila DDV (npr. članarine, carine v zvezi z izvozom...) prijaviti v obvezni večstranski pobot?.....	15
54.	Ali je potrebno v obvezni večstranski pobot prijaviti obveznosti do upnikov, nad katerimi je bil začet postopek zaradi insolventnosti?	15
55.	Ali se določba tretjega odstavka 1. člena ZPreZP nanaša tudi na obveznosti, ki izvirajo iz rednega poslovanja dolžnika in so dospele v plačilo po začetku postopka prisilne poravnave?	15
56.	Ali lahko v obvezni večstranski pobot vnesem svoj davčni dolg.....	16
57.	Ali je dovoljeno, da bi bila obveznost vpisa v večstranski pobot odložena, na podlagi dogovora upnika in dolžnika.....	16
58.	V gradbeni pogodbi je določeno, da se za 10% oziroma 5% pogodbene vrednosti zadrži plačilo do primopredaje del oziroma do končnega zapisnika z investitorjem. Ali se ta razlika šteje za zapadli del računa, za katerega se uporabijo določbe ZPreZP.....	16
59.	Ali je v obvezni pobot potrebno vnesti zadržana sredstva.....	16
60.	Podatki o katerih menicah se vpisujejo v register menic, protestiranih zaradi neplačila (v nadaljevanju: register)?	16
61.	Medsebojne kompenzacije:.....	17
62.	Ali se v medsebojni pobot prijavljajo tudi obveznosti po cesijskih in asignacijskih pogodbah?	17
63.	Komu se prijavi dolžnika, za katerega se s pomočjo spletne informacijske rešitve upravljavca sistema večstranskega pobota (četrti odstavek 16. člena ZPreZP) ugotovi, da svojih dospelih denarnih obveznosti ni prijavil v obvezni večstranski pobot?	18
64.	Uporaba ZPreZP za kmete.....	18
65.	Ali mora dolžnik obveznost, s plačilom katere je v zamudi, vnesti v obvezni večstranski pobot, čeprav mu nihče ničesar ne dolguje in do verižnega pobota ne bo prišlo? 19	
66.	Kako se zapira obveznosti, ki so bile pobotane v obveznem večstranskem pobotu?	19
67.	Kaj se zgodi v primeru, da so nedospele denarne obveznosti bile prijavljene v obvezni večstranski pobot kljub temu, da posebnega pisnega dogovora med pogodbenima strankama ni bilo?.....	19
68.	Prijava dospelih denarnih obveznosti v obvezni večstranski pobot in likvidacijski postopek v skladu z določbami Zakona o gospodarskih družbah.....	19
69.	Ali mora v obvezni pobot dospele denarne obveznosti prijavljati tudi samostojni kulturni delavec, ki deluje po sistemu normiranih stroškov?.....	19
70.	Mesečne (sukcesivne) dobave in ZPreZP.....	19
71.	ZPreZP in kompenzacijske pogodbe (oglasni prostor za oglasni prostor).....	20
72.	Ali se ZDDV-1D uporablja za račune, ki jih javnemu organi izda javni organ?	20

1. Za katere vrste pogodb se uporablja ZPreZP?

Opredelitev iz 1. člena ZPreZP upošteva opredelitev iz drugega odstavka 1. člena Direktive 2011/7/EU o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih (v nadaljnjem besedilu: direktiva 2011/7/EU), ki določa, da so trgovinski posli tisti posli, ki so sklenjeni med podjetji ali med podjetji in javnimi organi ter vodijo k dostavi blaga ali izvajanju storitev za plačilo. Ob upoštevanju navedene opredelitve, ki je tudi prenesena v 1. člen ZPreZP, bo imela večina pogodb, za katere velja ZPreZP, naravo kupoprodajne ali podjemne pogodbe. Toda namen direktive in ZPreZP ni omejiti uporabe določb direktive oziroma zakona le na kupoprodajne in podjemne pogodbe. ZPreZP se lahko, če gre za dostavo blaga ali izvedbo storitve za plačilo, uporablja tudi za gradbene pogodbe, prevozne pogodbe, zakupne pogodbe, mandatne pogodbe ...

2. Ali se ZPreZP uporablja za menjalne pogodbe?

Ne. ZPreZP se uporablja za pogodbe, kadar mora ena stranka dobaviti blago ali opraviti storitev, druga stranka pa izpolniti denarno obveznost. Če se blagovna obveznost poravna z blagovno obveznostjo oziroma storitev z storitvijo, se ZPreZP ne uporablja.

3. Ali se ZPreZP uporablja za obroke bančnih kreditov, pogodb o finančnem najemu in zavarovalnih pogodb?

ZPreZP se uporablja za pogodbe, kadar mora ena stranka dobaviti blago ali opraviti storitev, druga stranka pa izpolniti denarno obveznost. Namen ZPreZP je zajeti obveznosti, ki izhajajo iz trgovinskih pogodb, kot jih opredeljuje direktiva 2011/7/EU.

Ker pri bančnih kreditih, pogodbah o finančnem najemu in zavarovalnih pogodbah ne gre za posle s trgovinsko, temveč s finančno naravo, se ZPreZP ne uporablja za tovrstne pogodbe.

4. Uporaba ZPreZP pri gradbenih pogodbah

ZPreZP določa le, da je treba obveznost poravnati v 30 (oziroma 120) dneh po prejemu blaga ali izvedbe storitve. ZPreZP ne posega v pravila OZ, ki določajo, kdaj se blago šteje za dobavljeno oziroma storitev za opravljeno. Ker gre pri gradbeni pogodbi za podvrsto podjemne pogodbe, se za prevzem uporabljajo določbe, ki urejajo podjemno pogodbo (primerjaj 660. člen OZ). Iz drugega odstavka 633. člena OZ izhaja, da lahko naročnik iz utemeljenega razloga zavrne prevzem. Če je naročnik zavrnil prevzem, seveda ni prišlo do prejema blaga ali izvedbe storitve. To pomeni, da roki iz ZPreZP ne začnejo teči. Poudarjamo pa, da se ob upoštevanju 633. člena OZ šteje, da če dolжник na zahtevo upnika brez utemeljenega razloga opravljenega dela ne pregleda, da ga je prevzel.

5. Uporaba zakona za razmerja z mednarodnim elementom

ZPreZP bo v razmerjih z mednarodnim elementom veljal, če na njegovo uporabo napotuje Zakon o mednarodnem zasebnem pravu in postopku (Uradni list RS, št. 56/99 in 45/08; v nadaljnjem besedilu: [ZMZPP](#)).

ZMZPP v 19. členu določa, da se za vprašanja, ki so povezana s pogodbami, primarno uporabi pravo, ki sta ga stranki izbrali. Če stranki prava, ki naj se uporabi, nista izbrali,

se ob upoštevanju 20. člena ZMZPP uporabi pravo, s katerim je razmerje najtesneje povezano. Če posebne okoliščine primera ne napotujejo na drugo pravo, se šteje, da je najtesnejša zveza podana s pravom države, v kateri ima stranka, ki je zavezana opraviti za posamezno pogodbo značilno izpolnitev, stalno prebivališče oziroma sedež.

V terminologiji ZPreZP opravi značilno izpolnitev upnik denarne obveznosti, ki je npr. izdelal škatlo vijakov.

Imamo dve možnosti:

- Upnik (tisti, ki je izdelal škatlo vijakov) je slovenska družba. Dolжник (kupec vijakov) je tujec. Ker je upnik tisti, ki mora opraviti značilno izpolnitev, se v tem razmerju uporabi slovensko pravo. Navedeno pomeni, da se za razmerje uporablja tudi ZPreZP.
- Upnik, torej tisti, ki je izdelal škatlo vijakov, je tujec. Ker je upnik tisti, ki je dolgoval značilno izpolnitev, se uporabi pravo države sedeža (ali bivališča) upnika. Za presojo pogodbenega razmerja se torej uporabi tuje pravo. Navedeno pomeni, da se za presojo pravnega razmerja in določitev dolžnosti slovenskega dolžnika ZPreZP ne uporablja.

6. Ali ZPreZP velja tudi za podružnice tujih podjetij v Republiki Sloveniji oziroma za tuja podjetja, ki gospodarsko dejavnost opravljajo prek podružnic v Sloveniji?

Nastopanje podružnice tujega podjetja v pravnem prometu ureja 679. člen Zakona o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 65/09 – UPB3; v nadaljnjem besedilu: ZGD-1), ki določa, da podružnica nastopa v imenu in za račun tujega podjetja.

Z vidika varstva upnika ima sklenitev posla s podružnico enake učinke kot neposredna sklenitev posla z matičnim podjetjem. Pri odgovoru na vprašanje, ali ZPreZP velja za podružnice tujih podjetij, je treba upoštevati zgoraj navedeno razlago uporabe ZMZPP.

7. Ali oziroma pod kakšnimi pogoji bi se lahko tuje podjetje (npr. iz Avstrije ali Italije) vključilo v obvezni večstranski in/ali prostovoljni pobot pri AJPES?

Tuja podjetja se v sistem večstranskega pobota vključijo pod enakimi pogoji, ki že sicer veljajo za vključitev v sistem obveznega večstranskega pobota. Vanj se torej lahko vključijo, če izpolnijo pogoje iz ZPreZP. Za vključitev vanj morajo razpolagati s podatki iz prvega odstavka 17. člena ZPreZP. Pri vključitvi morajo spoštovati pravila upravljavca.

8. Ali se ZPreZP uporablja tudi za obveznosti fizičnih oseb?

V skladu z 2. členom ZPreZP se kot gospodarski subjekt obravnavajo tudi »druge fizične osebe, ki opravljajo pridobitno dejavnost«. Z navedenim so mišljeni zasebniki, torej fizične osebe, ki nimajo statusa podjetnika in kot poklic samostojno opravljajo neko dejavnost. To so npr. notar, zdravnik, odvetnik in podobno.

9. Katere osebe so opredeljene kot »druge osebe javnega prava«?

ZPreZP v tretjem odstavku 2. člena določa, da je druga oseba javnega prava vsaka oseba, ki:

- je ustanovljena za opravljanje dejavnosti, ki je v splošnem interesu in je industrijske ali poslovne narave,

- je pravna oseba in
- je v višini več kot 50 odstotkov financirana iz sredstev organov Republike Slovenije ali samoupravnih lokalnih skupnosti ali drugih oseb javnega prava ali ti organi opravljajo nadzor nad poslovanjem take osebe ali imajo upravljavski ali nadzorni odbor, katerega več kakor polovico članov imenujejo organi Republike Slovenije ali samoupravnih lokalnih skupnosti ali druge osebe javnega prava.

Iz besedila tretjega odstavka 2. člena ZPreZP izhaja, da je druga oseba javnega prava vsaka oseba, ki opravlja dejavnost, ki je v splošnem interesu in je industrijske ali poslovne narave. Navedeni pogoj je strožji od pogoja, ki je določen v direktivi 2011/7/EU. Navedeno je skladno s tretjim odstavkom 12. člena direktive 2011/7/EU, ki določa, da »države članice lahko uveljavijo določbe, ki so bolj ugodne za upnika kot določbe, potrebne za uskladitev s to direktivo«.

Pri pripravi ZPreZP je bil namen predlagatelja, da opredelitev drugih oseb javnega prava za potrebe uporabe ZPreZP zajame vse pravne osebe, ki jim lastništvo države ali lokalne skupnosti zagotavlja implicitno jamstvo za kritje dolgov in s tem lažji dostop do virov financiranja.

Presoja, ali se neka pravna oseba šteje za drugo osebo javnega prava, se opravi posamično za vsako pravno osebo, saj je to odvisno od lastnosti posamezne osebe. Ministrstvo za finance tako ne more objaviti seznama, ki bi zajel vse osebe, ki se za potrebe uporabe ZPreZP štejejo za druge osebe javnega prava.

Kot pomoč pri presoji, ali se neka oseba šteje za drugo osebo javnega prava za potrebe ZPreZP, Ministrstvo za finance poudarja, da se za drugo osebo javnega prava nedvomno štejejo vse osebe, za katere se uporablja Zakon o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 128/06 in spremembe; ZJN-2). V skladu z drugim odstavkom 3. člena ZJN-2 je opredelitev druge osebe javnega prava za potrebe ZJN-2 resda omejene na osebe, ki so ustanovljene za opravljanje dejavnosti, ki so v splošnem interesu in nimajo industrijske ali poslovne narave. Toda ker se ZPreZP uporablja za osebe, katerih dejavnost je industrijske ali poslovne narave, se v skladu z argumentom z večjega na manjše (*argumentum a maiori ad minus*) ZPreZP uporablja tudi za osebe, katerih dejavnost nima industrijske ali poslovne narave, saj pri njih netržno opravljanje dejavnosti zagotavlja večjo stalnost prihodka.

Ministrstvo za finance še dodaja, da besedilo 2. člena ZPreZP ni v nasprotju z uvodno izjavo št. 24 direktive 2011/7/EU. Ta uvodna izjava se namreč nanaša na četrti odstavek 4. člena direktive 2011/7/EU, v zvezi s katerim je državam članicam podeljena diskrecijska pravica glede njegovega prenosa v nacionalno zakonodajo. Pri pripravi ZPreZP je bilo sprejeto stališče, da v Republiki Sloveniji ne uporabimo te diskrecijske pravice, saj bi s tem diskriminirali med osebami, ki jih ZPreZP določa kot javne organe.

10. Ali lahko društvo, ustanovljeno po Zakonu o društvih, nastopa v vlogi dolžnika v smislu ZPreZP?

ZPreZP v opredelitvi gospodarskega subjekta v prvem odstavku 2. člena zajema tudi »druge pravne osebe, kadar v skladu s predpisom občasno ali ob svoji pretežni dejavnosti opravljajo pridobitno dejavnost, če gre za pogodbe, ki so v zvezi s tako pridobitno dejavnostjo«. Navedena določba zajema tudi društva in druge pravne

osebe, kadar te v skladu s področno zakonodajo (npr. Zakonom o društvih; Uradni list RS, št. 61/06 in 58/09) opravljajo pridobitno dejavnost.

Zgolj za ponazoritev, kdaj npr. društvo opravlja pridobitno dejavnost, bi lahko navedli prodajo hrane in pijače ali spominkov članom in nečlanom. Ko društvo kupi pijačo in hrano ali material za izdelavo spominkov, ki jih bo nato prodalo članom ali nečlanom, nastopi društvo kot dolžnik v smislu ZPreZP do dobavitelja teh surovin.

11. Ali se ZPreZP uporablja za posle, sklenjene med javnimi organi?

Iz 1. člena ZPreZP izhaja, da se ZPreZP uporablja za pogodbe, ki so sklenjene med:

- gospodarskimi subjekti ali
- gospodarskimi subjekti in javnimi organi.

Ob upoštevanju argumenta *a contrario* se ZPreZP ne uporablja za pravne posle, ki so sklenjeni med javnimi organi. Navedeno potrjuje tudi teleološka razlaga zakona, saj je bil namen zakona zagotoviti hitra oziroma pravočasna plačila gospodarskim subjektom in ne javnim organom.

12. Kaj zajema izraz »pogodbeni dogovor«?

Gre za vsak dogovor med strankama. Pojem pogodbeni dogovor je uporabljen, ker je pogodba lahko sklenjena tudi ustno. Če bi uporabili pojem »pogodbeno določilo«, bi ta pojem nakazoval, da mora biti pogodba sklenjena pisno.

13. Zakaj je očitno nepravilčen pogodbeni dogovor ničn?

7. člen direktive 2011/7/EU, ki ga prenaša 4. člen ZPreZP, določa, da je nepravilčen pogodbeni dogovor »unenforceable«. Direktiva 2011/7/EU torej omogoča tudi določitev blažje sankcije, kot je ničnost. ZPreZP je kot sankcijo določil ničnost, saj ničnost bolj kot druge milejše sankcije (npr. izpodbojnost) varuje upnika. Pravica upnika, da uveljavlja ničnost, namreč ni časovno omejena.

Če bi kot sankcijo določili npr. izpodbojnost, bi moral upnik tožbo vložiti v časovno omejenem obdobju (OZ določa subjektivni rok enega leta oz. objektivni rok treh let). Če bi se zgledovali po ureditvi čezmernega prikrajšanja, bi bil rok za zahtevo po razveljavitvi omejen na šest mesecev. Ker bi vsakršno časovno omejevanje pravice zahtevati razvezo pogodbe omejilo upnika, smo kot sankcijo določili ničnost.

14. Ali je sklenitev pisnega dogovora potrebna tudi v primeru, kadar daljši plačilni rok med strankama predstavlja ustaljeno poslovno prakso?

Pisni dogovor je potreben vedno, kadar je plačilni rok daljši od 60 dni.

15. Katere osebe lahko vložijo tožbo na podlagi petega odstavka 4. člena?

Prva alineja petega odstavka zajame interesna gospodarska združenja, druga alineja gospodarsko in obrtno zbornico, tretja pa nevladne organizacije.

Peti odstavek 4. člena sicer sledi petemu odstavku 7. člena direktive 2011/7/EU. Namen podelitve pooblastila za vložitev tožbe na ugotovitev ničnosti tudi osebam, ki nimajo neposrednega pravnega interesa, je, da se omogoči spor pred sodiščem, v

katerem se subjektu, ki ga potencialno nično pogodbeno določilo obremenjuje, ni treba razkriti. Če te določbe ne bi bilo, bi tretje osebe lahko vložile tožbo le na podlagi pooblastila neposredno prizadete osebe. Prizadeta oseba bi se bila tako primorana razkriti, kar bi lahko škodovalo njenemu nadaljnjemu poslovnemu razmerju s toženo stranko, še posebej, če bi prizadeta oseba tožbo izgubila.

16. Ali je zaradi očitno nepravičnega pogodbenega dogovora nična celotna pogodba?

Za presojo, ali je nična celotna pogodba ali le posamezen del, se uporabi 88. člen OZ, ki določa, da zaradi ničnosti kakšnega pogodbenega določila ni nična tudi sama pogodba, če lahko obstane brez ničnega določila in če to določilo ni bilo ne pogodbeni pogoj ne odločilen nagib, zaradi katerega je bila pogodba sklenjena.

17. Trenutek dostave blaga kot dejstvo, pomembno za začetek teka roka za plačilo

ZPreZP je kot relevantno navezno okoliščino za določitev dneva začetka teka roka za plačilo določil dan dobave blaga ali izvedbe storitev. Predlagatelj se je namreč želel izogniti podaljševanju plačilnih rokov z zahtevo dolžnika upniku, naj dolžnik še ne izda računa oziroma naj ga datira na neki datum v prihodnosti.

Same določbe 5. oziroma 6. člena so le zunanji okvir, v katerem morajo biti izvedena vsa plačila. Upnik in dolžnik se tako lahko dogovorita tudi za rok plačila, ki je 15 dni, šteto od izdaje računa. Če bi bil rok za plačilo določen kot 15 dni, šteto od izdaje računa, in tak rok ne bi bil daljši od 30 oziroma 120 dni, bi dolžnik prišel v zamudo s potekom 15-dnevnega roka. Če bi bil tako določen rok daljši od 30 oziroma 120 dni, bi bil tako določen pogodbeni rok ničen. Dolžnik bi v tem primeru prišel v zamudo s potekom 30-dnevnega roka iz 7. člena ZPreZP.

18. Kako naj se zavrne račun, da ga ne bo treba vložiti v večstranski pobot?

Relevantno dejstvo za ZPreZP ni sprejem/zavrnitev računa, temveč sprejem dostavljenega blaga oz. opravljene storitve. Vprašanje sprejema oziroma zavrnitve računa je pomembno le, če se šteje za sprejem ali zavrnitev blaga.

Če je dolžnik blago prevzel, se šteje, da je bilo blago dostavljeno. Tudi če ima tako blago napake, je bila storitev opravljena. Dolžnik jo mora plačati. Lahko pa uveljavlja jamčevalne zahtevke.

Če je napaka taka, da se blago ne more šteti za dobavljeno oziroma storitev za opravljeno, do dostave blaga oziroma izvedbe storitve ni prišlo. Dolžniku te obveznosti ni treba poravnati. Seveda pa lahko dobavitelj/izvajalec storitve sproži spor pred sodiščem, v katerem dokazuje, da je bila zavrnitev neupravičena.

Vprašanje ustreznosti zavrnitve računa je torej vezano na vprašanje, ali zavrnitev/sprejem računa pomeni zavrnitev oz. sprejem blaga ali storitve. Ustreznost njene zavrnitve pa je odvisna od narave napake.

19. Ali je dolžnik v obvezni večstranski pobot dolžan prijaviti tudi dospelu neporavnano obveznost, ki jo prereka (je ne priznava), vendar upnik v zvezi z njo še ni sprožil spora pri pristojnem sodišču?

V skladu s prejšnjim odgovorom, je dolžnik blago ali storitev bodisi sprejel, bodisi zavrnil. Če je blago sprejeto, mora dolžnik svojo obveznost plačati v skladu z določbami ZPreZP. Če dolžnik blaga, zaradi nepravilno izpolnjene pogodbene obveznosti upnika, ni sprejel, denarna obveznost upnika še ni nastala in je posledično seveda ni treba prijaviti v obvezni večstranski pobot.

Če je dolžnik, v skladu s pravili obligacijskega prava, izpolnitev sprejel le delno, mora obveznost poravnati v sorazmernem delu.

20. Ali se datum zapadlosti na izdanem računu lahko šteje kot dogovorjeni plačilni rok?

Odgovor je odvisen od dogovora strank. Če sta se stranki tako dogovorili, se datum zapadlosti računa lahko šteje za dogovorjen plačilni rok.

Opozarjamo pa, da samo dejstvo, da je bil račun natisnjen, ne pomeni, da je bil rok dogovorjen v pisni obliki. Rok je dogovorjen v pisni obliki le, če nasprotna stranka s svojim podpisom potrdi strinjanje z rokom, ki je daljši od 60. dni.

21. Ali je potrebno izdati račun v primeru, da je plačilni rok na računu npr. 8 ali 15 dni, zavrnuti?

Ne. Račun je potrebno plačati. Poudarjamo pa, da začne rok za plačilo teči že od dneva dobave blaga ali izvedbe storitve in ne šele z dnem izstavitve računa.

22. Ali ZPreZP prepoveduje obročna plačila?

Ker ZPreZP niti ne določa izjem za obročno odplačevanje niti ga ne prepoveduje, je obročno odplačevanje v povezavi z ZPreZP mogoče, če je posamezen obrok plačila plačan v 30 (oziroma 120) dneh od izvedbe storitve ali dostave blaga, ki se z obročnim plačilom poravna.

23. Kaj se zgodi z obroki? Ali dajemo v pobot posamezen obrok ali celoten znesek računa?

V skladu s predhodnim odgovorom se v pobot vpisujejo posamezni zapadli obroki.

24. Ali ZPreZP prepoveduje uporabo blagovnih kreditov?

Ker ZPreZP niti ne določa izjem za blagovne kredite niti blagovnih kreditov ne prepoveduje, je blagovni kredit v povezavi z ZPreZP mogoč, če je posamezen obrok plačila plačan v 30 (oziroma 120) dneh od izvedbe storitve ali dostave blaga, ki se z obrokom kredita poravna.

25. Kaj pomeni prepoved določitve dneva izdaje računa?

Pri določbi 4. člena ZPreZP, da je nično pogodbeno določilo, s katerim bi bil določen dan izdaje računa, ne gre za prepoved določila v pogodbi, s katerim bi upnika zavezali k pravočasni izdaji računa. Z navedeno določbo se prenaša točka b tretjega odstavka 4. člena direktive 2011/7/EU. Namen določbe je le zagotoviti, da se račun izda v

odvisnosti od dostave blaga ali izvedbe storitve, do česar ne bi prišlo, če bi bil dan izdaje računa določen kot fiksni koledarski dan v pogodbi.

26. ZPreZP in skupni račun

Roki, določeni v 5., 6. in 7. členu ZPreZP, se štejejo od dneva izvedbe posamezne storitve oziroma posamezne dostave blaga. Če pa je blago dostavljeno ali storitev opravljena pred dogovorjenim rokom za dobavo, začne rok za plačilo teči od dogovorjenega roka za dobavo oziroma opravo storitve.

ZPreZP določa najdaljše plačilne roke, ne vsebuje pa določb, kdaj je treba izdati račun (tu je treba upoštevati davčno zakonodajo). V skladu z navedenim pod točko 3 se dogovor o izdaji skupnega računa ne šteje za dogovor, ki bi bil ničel v skladu z ZPreZP.

27. Kdaj in kako se ugotovi, da je datum prejema računa sporen (prva alineja drugega odstavka 7. člena ZPreZP)?

Če se stranki ne strinjata o dnevu prejema računa, je ta dan sporen.

28. Kaj pomeni, da je upnik upravičen do stroškov izterjave »brez opomina«?

11. člen ZPreZP upošteva 6. člen direktive 2011/7/EU, ki določa pravico do nadomestila stroškov izterjave v višini 40 evrov. Upnik ima pravico do navedenega zneska, ne da bi moral dokazovati, da mu je v tem znesku zaradi zamude dolžnika nastala škoda. Višina nadomestila je določena skladno z direktivo 2011/7/EU, pri čemer 40 evrov približno ustreza stroškom, ki bi jih ob upoštevanju odvetniške tarife upnik imel, če bi za pripravo obvestila o zamudi najel odvetnika.

Navedba, da je upnik upravičen do teh stroškov »brez opomina«, pove, da upnik pridobi upravičenje do povrnitve stroškov izterjave z nastopom dejstva zamude dolžnika.

29. Ali določbe o obveznem večstranskem pobotu veljajo tudi za dolžnika, ki ima sklenjeno pogodbo o izvajanju prostovoljnega pobota in na tak način izpolnjuje obveznosti do svojih upnikov?

Prijava v obvezni večstranski pobot je obvezna za vsako obveznost, v zvezi s katero je dolžnik v zamudi.

30. Ali je potrebno v obvezni večstranski pobot prijaviti tudi denarne obveznosti do odvisnih in pridruženih družb?

ZPreZP ne razlikuje med dolžniki, ki so odvisna / pridružena družba in tistimi, ki to niso.

31. Ali je potrebno v obvezni večstranski pobot prijaviti tudi denarne obveznosti, vključene v verižne kompenzacije, ki še niso zaključene?

Prijava v obvezni večstranski pobot je obvezna za vsako obveznost, v zvezi s katero je dolžnik v zamudi.

32. Uporaba ZPreZP za pogodbe, ki so bile sklenjene pred uveljavitvijo ZPreZP

Plačilni roki, ki so bili določeni v pogodbah, sklenjenih pred uveljavitvijo ZPreZP, ostanejo v veljavi, kot so bili dogovorjeni, tudi če so v nasprotju z določbami ZPreZP. ZPreZP ne vsebuje posebne določbe, ki bi določala, da se zakon ne uporablja za pogodbe, sklenjene pred njegovo uveljavitvijo, saj prepoved povratne veljave zakonov določa Ustava Republike Slovenije.

V zvezi s postopnimi dobavami velja, da če je o rokih za plačilo dogovorjeno v pogodbah, ki so bile sklenjene pred uveljavitvijo zakona, ti roki veljajo še naprej. Če o rokih ni bilo dogovorjeno (molče ali izrecno), se uporabljajo pravila ZPreZP.

33. Kakšni so točni roki za prijavo neplačane obveznosti v večstranski pobot?

Trenutek nastanka dolžnosti prijave obveznosti v obvezni večstranski pobot določata 16. in 18. člen ZPreZP. Dolžnik mora tako svojo obveznost prijaviti v prvi krog obveznega večstranskega pobota, ki sledi datumu nastanka zamude. Prijava se šteje za opravljeno, če je sprejeta v sistem v trenutku, ko upravljavec zapre vnos za posamezen krog pobota. To pomeni, da če upravljavec zapre posamezen krog pobota na dan, ki sledi dnevu nastanka zamude, mora dolžnik obveznost v večstranski pobot prijaviti ta dan. Če upravljavec zapre krog pobota 30. dan po nastanku zamude, mora dolžnik prijaviti obveznost v obvezni pobot 30. dan po nastanku zamude.

34. Kaj se zgodi, če je račun dan v pobot pred datumom zapadlosti?

V skladu z 12. členom ZPreZP je v pobot lahko dana tudi nedospela denarna obveznost, če se pogodbeni stranki o tem pisno dogovorita. Sicer pa velja, da lahko dolžnik že danes v skladu s 373. členom OZ predčasno izpolni denarno obveznost.

35. Ali lahko dolžnik kljub zamudi poravna obveznost, ki jo je prijavil pri upravljavcu?

Seveda. Namen zakona nikakor ni prepovedati dolžniku, da po nastopu zamude plača svoj dolg upniku. Namen zakona je le zagotoviti poplačilo obveznosti, s katerimi je dolžnik v zamudi.

Dolžnik lahko svojo obveznost izbriše iz sistema obveznega večstranskega pobota. To izhaja iz 14. člena ZPreZP, ki določa vsebino pravil sistemov večstranskega pobota. Če dolžnik svoje prijave morda ne bi izbrisal iz sistema obveznega večstranskega pobota, bi še vedno lahko zahteval vračilo preveč plačanega na podlagi pravil, ki urejajo neupravičeno obogatitev.

36. Kaj se zgodi, če obveznost ni pobotana v večstranskem pobotu?

Če obveznost ni pobotana, potem ni prenehala. Dolžnik jo mora poravnati na enega od načinov, ki v skladu z OZ pomenijo prenehanje obveznosti. Seveda lahko dolžnik svojo obveznost ponovno prijavi v večstranski pobot.

Poudarjamo, da če se obveznost ne pobota, dolžnik nima nikakršnih stroškov v zvezi z obveznim vpisom obveznosti v sistem večstranskega pobota.

37. Kaj se zgodi, če je obveznost pobotana le delno?

Potem obveznost preneha le v delu, ki je bil pobotan znotraj sistema obveznega večstranskega pobota. Dolžnik mora seveda še vedno plačati preostanek obveznosti. Upnik pa ima na razpolago vsa obstoječa pravna sredstva.

38. Odnos med ZPreZP ter Zakonom o izvršbi in zavarovanju (ZIZ)

ZPreZP ne prepoveduje, da bi se v sistem obveznega pobota vnašale obveznosti, glede katerih poteka izvršba. Zakon le določa, da dolžniku ni treba prijaviti take obveznosti v pobot.

Poplačilo obveznosti v sistemu obveznega pobota ima enako naravo kot poplačilo obveznosti z gotovino. Tek izvršilnega postopka tudi pred uveljavitvijo ZPreZP ni preprečeval, da dolžnik dolga ne bi poravnal prostovoljno. Ker tek izvršilnega postopka torej ni ovira za plačilo dolga z gotovino, tudi ni ovira za prenehanje obveznosti v sistemu večstranskega pobota. Če je obveznost, ki je predmet izvršilnega postopka, poravnana v sistemu večstranskega pobota, bo dolžnik vložil ugovor v skladu s 55. členom ZIZ, enako kot bi ga vložil, če bi obveznost poravnal prostovoljno.

Dolžnik obveznost sam vpiše v obvezni pobot (in tudi izbriše iz njega). Šteje se, da je bila obveznost v pobot vnesena, če je sprejeta v sistem v trenutku, ko upravljavec zapre vnos za posamezen krog pobota. Navedeni trenutek nastopi pred samo izvedbo pobota. Če bo dolžnik torej izvedel, da je zoper njega začeta izvršba, bo, če bo želel, ni pa to nujno, prijavo obveznosti sam izbrisal iz sistema.

Glede stroškov obveznega pobota opozarjamo, da dolžnik ne bo imel nikakršnih stroškov, če njegova obveznost v sistemu ne bo pobotana. Sam vnos obveznosti v sistem obveznega večstranskega pobota (in izbris) bo brezplačen.

39. Glede plačil podizvajalcem

Rok za plačilo teče od oprave storitve podizvajalca. Namen ZPreZP je namreč zagotoviti pravočasna plačila podizvajalcem.

40. Razmerje med ZPreZP ter Zakonom o izvrševanju proračuna za leti 2010 in 2011 (ZIPRS1011)

ZPreZP in ZIPRS1011 določata 30-dnevni rok plačila, razlikujeta pa se v določitvi trenutka začetka teka roka. ZPreZP kot navezno okoliščino določa trenutek izvedbe storitve ali dostave blaga, ZIPRS1011 pa dan prejema listine, ki je podlaga za izplačilo.

Pri določitvi trenutka začetka teka roka je treba uporabiti določbe ZIPRS1011, saj ZIPRS1011 v 22. členu določa, da so »ne glede na določbe drugih zakonov in predpisov plačilni roki neposrednih uporabnikov v breme proračuna predpisani s tem zakonom«. Specialnost ZIPRS1011 priznava tudi ZPreZP, saj v drugem odstavku 6. člena določa, da se domneva o trenutku začetka teka plačilnega roka uporablja le, če drug zakon ne določa drugače.

Ker enako določbo vsebuje tudi 23. člen Zakona o izvrševanju proračuna RS za leti 2011 in 2012 (ZIPRS1112), velja navedeno tudi pri uporabi določb ZIPRS1112.

41. Ali se ZPreZP uporablja tudi za obveznosti iz naslova neizplačanih plač?

ZPreZP se uporablja le za pogodbe, ki so sklenjene med gospodarskimi subjekti ali med gospodarskimi subjekti in javnimi organi, kadar mora ena stranka dobaviti blago ali opraviti storitev, druga stranka pa izpolniti denarno obveznost. ZPreZP se torej ne uporablja za obveznosti, ki izhajajo iz pogodbe o zaposlitvi, katere ena pogodbeni stranka je delavec (fizična oseba).

42. O veljavnosti 27. člena ZPreZP za nazaj

Člen določa, da pride dolžnik, ki še ni bil v zamudi, če je upnik iz pogodbe, ki je bila sklenjena pred uveljavitvijo tega zakona, že izpolnil svojo nasprotno obveznost in rok, do kdaj mora svojo obveznost izpolniti dolžnik, ni bil določen, v zamudo v 30 dneh po uveljavitvi tega zakona.

Do primera, da dolžnik še ni v zamudi, če rok ni določen in če je upnik svojo obveznost že izpolnil, lahko pride le, če upnik dolžnika ni opomnil na njegovo izpolnitev. V tem primeru pride dolžnik ob upoštevanju 29. člena ZPreZP v zamudo v 30 dneh po uveljavitvi ZPreZP. Določba tako ne posega v pogodbeno razmerje za nazaj, določba le nadomesti opomin, ki bi ga upnik moral dati dolžniku, da bi ta prišel v zamudo.

43. Ali je AJPES že akreditiran za izvajanje večstranskih pobotov?

AJPES izvaja prostovoljni in obvezni večstranski pobot. Za izvajanje prostovoljnega pobota AJPES tako kot tudi drugi izvajalci ne potrebuje posebnega dovoljenja. Za izvajanje obveznega večstranskega pobota pa je AJPES pooblaščen na podlagi drugega odstavka 29. člena ZPreZP.

44. Kdaj bo izveden prvi obvezni večstranski pobot?

Prvi večstranski pobot bo izveden 15. 4. 2011. Več informacij najdete na: <http://www.ajpes.si/novice.asp?id=72>

45. Katere obveznosti je potrebno prijaviti v pobot 15.4.2011.

V obvezni pobot 15.4. morate prijaviti vse obveznosti, v zvezi s katerimi ste prišli v zamudo po uveljavitvi zakona (člen 16/1 ZPreZP).

Prijavo obveznosti, s katerimi ste prišli v zamudo do 15.3.2011 (zadnji dan pred uveljavitvijo ZPreZP), morate izvesti v 30 dneh od uveljavitve ZPreZP. Ker je ZPreZP pričel veljati 16.3.2011, rok za vpis teh obveznosti v pobot poteče 15.4.2011 ob 24.00. **Kolikor bo prvi obvezni pobot izveden pred tem trenutkom, Ker bo upravljavec predvidoma zaprl prvi krog pobota pred tem trenutkom (ob 16h), kar v skladu z ZPreZP lahko stori,** boste upravičeni obveznosti, s katerimi ste prišli v zamudo pred uveljavitvijo ZPreZP, vpisati tudi v naslednji obvezni pobot

(odgovor dopolnjen oz. spremenjen 15.4.2011)

46. Do kdaj moram prijaviti obveznost v obvezni večstranski pobot.

V skladu s prvim odstavkom 16. člena, se prijava šteje za opravljeno, če je sprejeta v sistem v trenutku, ko upravljavec zapre vnos za posamezni krog pobota. Navedeno

pomeni, da mora dolžnik, ki je prišel v zamudo 20.3.2011, svojo obveznost prijaviti najkasneje pred trenutkom zaprtja kroga pobota. Tak dolžnik namreč krši ZPreZP šele, če prijava obveznosti ni vnešena v sistem v trenutku zaprtja kroga pobota.

47. Ali je potrebno denarno obveznost, ki zapade v plačilo isti dan kot se izvede posamezen krog obveznega večstranskega pobota, takoj prijaviti v sistem večstranskega pobota?

Ne, ZPreZP določa, da se mora v obvezni večstranski pobot prijaviti denarno obveznost po nastanku zamude, torej naslednji dan, ki sledi dnevno, ko denarna obveznost zapade v plačilo. Obveznost se torej lahko prijavi tudi naslednji krog obveznega večstranskega pobota.

48. Katere obveznosti morajo prijaviti osebe, ki opravljajo naloge upravnika po Stanovanjskem zakonu (SZ-1).

V primeru upravljavcev po Stanovanjskem zakonu (SZ-1) velja, da pri sklepanju pravnih poslov s tretjimi osebami upravnik nastopa v imenu in za račun etažnih lastnikov, razen če ta zakon ali pogodba o opravljanju upravniških storitev ne določa drugače (68. člen Stanovanjskega zakona). Če upravnik prejme račun na podlagi navedene pogodbe (in nato opravi prerazdelitev stroškov), upravnik ni dolžnik iz navedene pogodbe. Dolžniki so, saj je bila pogodba sklenjena v njihovem imenu in za njihov račun, etažni lastniki. Upravnik tako ne sme, temveč tudi ne more, vnesti obveznosti iz navedenih pogodb v sistem obveznega večstranskega pobota.

49. Ali mora dolžnik v obvezni večstranski pobot prijaviti tudi zamudne obresti?

V zvezi s prijavo zamudnih obresti za posle iz 1. člena ZPreZP v večstranski pobot pojasnjujemo, da 2. odstavek 1. člena določa, da se ZPreZP uporablja za tiste pogodbe, kadar mora ena stranka dobaviti blago ali opraviti storitev (upnik), druga stranka pa izpolniti denarno obveznost (dolžnik). 3. člen ZPreZP določa, da je denarna obveznost sestavljena iz glavnice v višini, ki je bila dogovorjena in bi morala biti plačana v pogodbenem ali zakonsko določenem roku, in vseh davkov in drugih obveznih dajatev, navedenih v računu ali drugi enakovredni listini, ki v skladu s poslovno prakso pomeni zahtevek za plačilo. 16. člen ZPreZP določa, da mora po nastanku zamude dolžnik denarno obveznost elektronsko prijaviti v prvi krog obveznega večstranskega pobota. ZPreZP torej ne določa obveznosti prijave zamudnih obresti v obvezni večstranski pobot.

50. Ali ZPreZP prepoveduje zamudne obresti, ki so nižje od zakonsko predpisanih?

Ne. ZPreZP le prepoveduje dogovor o izključitvi zamudnih obresti. Višina zamudnih obresti je v pogodbah med gospodarskimi subjekti še vedno prepuščena odločitvi strank.

51. Ali je potrebno račune do dobaviteljev, s katerimi poslovni subjekt poslovno sodeluje in z njimi nima sklenjenih pisnih pogodb, plačati v skrajnem zakonskem plačilnem roku, čeprav je na računu naveden daljši plačilni rok?

ZPreZP v 5. členu določa, da plačilni rok med gospodarskimi subjekti ne sme biti daljši od 60 dni. Izjemoma je dogovorjeni rok za plačilo lahko daljši od 60 a ne daljši od 120 dni, če je dolžina roka dogovorjena v pisni obliki in če ta rok ne predstavlja očitno nepravilnega pogodbenega dogovora. Če sta se stranki dogovorili, se datum zapadlosti računa lahko šteje za dogovorjen plačilni rok. Vendar če takšen dogovor ni sklenjen v pisni obliki, ne sme biti daljši od 60 dni.

52. Ali določila ZPreZP glede plačilnih rokov veljajo tudi za kreditno pogodbo?

Ne. Kljub temu, da ZPreZP izrecno kreditnih pogodb ne izključuje, je treba upoštevati dejstvo, da zakon v II. poglavju o določitvi plačilnega roka in trenutka nastopa zamude v slovenski pravni red implementira določbe Direktive 2011/7/EU o boju proti zamudam v trgovinskih poslih (četrti odstavek 1. člena ZPreZP), pri čemer trgovinski posli pomenijo posle med podjetji ali med podjetji in državnimi organi, ki vodijo k dostavi blaga ali izvajanju storitev za plačilo. Kreditna pogodba je v skladu s XXXV. poglavjem Zakona o obligacijskih razmerjih¹ (ZOR) posebna vrsta posojilne pogodbe ter določa, da lahko kredit da le banka, obliko in vsebino pogodbe, razloge za odpoved kreditne pogodbe, odstop od pogodbe, predčasno vrnitev kredita, ...² Dajanje kreditov za svoj račun je v skladu z Zakonom o bančništvu bančna storitev. Že terminološko je torej jasno, da ZPreZP z implementacijo Direktive 2011/7/EU ne določa rokov za kreditno pogodbo.

53. Ali se morajo dospele denarne obveznosti, ki so oproščene plačila DDV (npr. članarine, carine v zvezi z izvozom...) prijaviti v obvezni večstranski pobot?

Ne. Dolžnost vnosa obveznosti velja le za obveznosti, ki izhajajo iz pogodb, kot so opredeljene v drugem odstavku 1. člena. Obveznosti, ki ste jih primeroma navedli, tako ni treba vnašati (članarine) oziroma se jih ne sme (carine).

54. Ali je potrebno v obvezni večstranski pobot prijaviti obveznosti do upnikov, nad katerimi je bil začet postopek zaradi insolventnosti?

Ne. Pravila za obravnavanje obveznosti do upnikov, nad katerimi je bil pričet postopek zaradi insolventnosti kot *lex specialis* določa Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju ([ZFPPIPP](#)).

55. Ali se določba tretjega odstavka 1. člena ZPreZP nanaša tudi na obveznosti, ki izvirajo iz rednega poslovanja dolžnika in so dospele v plačilo po začetku postopka prisilne poravnave?

Da. ZPreZP ne razlikuje med terjatvami dospelimi pred in po začetku postopka prisilne poravnave. ZPreZP določa le, da se ZPreZP ne uporablja, če je bil nad dolžnikom

¹ Drugi odstavek 1061. člena Obligacijskega zakonika (OZ) določa, da se z dnem uveljavitve OZ preneha uporabljati Zakon o obligacijskih razmerjih - ZOR (Uradni list SFRJ, št. 29/78, 39/85 in 57/89) razen določb nekaterih poglavij, med njimi tudi poglavja XXXV (členi 1065 do 1068) o kreditni pogodbi, ki se do izdaje ustreznih predpisov še naprej smiselno uporabljajo.

² Uporaba določb XXXV. poglavja ZOR odvisna od pravne kvalifikacije pogodbe kot kreditne pogodbe v smislu 1065. člena ZOR ne glede na poimenovanje pogodbe in ne glede na uporabo pojma kredit v drugih predpisih.

začet postopek zaradi insolventnosti v skladu z zakonom, ki ureja postopke zaradi insolventnosti.

56. Ali lahko v obvezni večstranski pobot vnesem svoj davčni dolg.

Ne. V skladu z 91. členom Zakona o davčnem postopku (ZDavP-2) se davek plača pri ponudniku plačilnih storitev ali pri davčnem organu.

57. Ali je dovoljeno, da bi bila obveznost vpisa v večstranski pobot odložena, na podlagi dogovora upnika in dolžnika.

Ker je bil namen ZPreZP preprečiti plačilne roke, ki so nepravilni do upnika, ZPreZP ne predvideva možnosti podaljševanja plačilnih rokov.

58. V gradbeni pogodbi je določeno, da se za 10% oziroma 5% pogodbene vrednosti zadrži plačilo do primopredaje del oziroma do končnega zapisnika z investitorjem. Ali se ta razlika šteje za zapadli del računa, za katerega se uporabijo določbe ZPreZP.

Ne. Roki po ZPreZP tečejo od dneva dobave blaga oziroma izvedbe storitve dalje. Šteje se, da je blago dobavljeno oziroma storitev izvedena, ko je upnik prevzel izpolnitev. Pred primopredajo torej obveznost dolžnika ni nastala.

59. Ali je v obvezni pobot potrebno vnesti zadržana sredstva.

Zadrževanje dela cene urejajo Posebne gradbene uzance (Ur.l. SFRJ, št. 18/1977). V skladu z uzancami, se stranki pogodbe lahko dogovorita, da bo naročnik pri izplačilu na podlagi situacije, zadržal del cene kot zavarovanje za odpravo pomanjkljivosti (člen 66. Posebnih gradbenih uzanc). Pravilno izpolnitev, torej izpolnitev (dobava blaga / izvedba storitve) od katere tečejo roki v skladu z ZPreZP, na tek katerih se veže obveznost vpisa v pobot, tako predstavljata:

- dejstvo izročitve situacije, in
- dejstvo, da do poteka roka, do katerega lahko naročnik zadrži sredstva, ni prišlo do ugotovitve pomanjkljivosti.

Ker je sorazmerni del storitve, to je nenastanek pomanjkljivosti do določenega roka, izvršen šele s potekom roka, zadržanih sredstev ni potrebno vnašati v obvezni pobot. Velja namreč, da dokler je zadržanje izvedeno v skladu s Posebnimi gradbenimi uzancami, zadržanje sredstev ne predstavlja kršitve plačilnih rokov, kot jih določa ZPreZP.

60. Podatki o katerih menicah se vpisujejo v register menic, protestiranih zaradi neplačila (v nadaljevanju: register)?

ZPreZP v V. poglavju določa, da je register zbirka podatkov, v katero mora notar vpisati v skladu z Zakonom o menici napravljene proteste zaradi neplačila, če so menice izdali gospodarski subjekti. Zakon torej pozna le eno omejitev glede vpisovanja podatkov o menicah in sicer omejitev glede na izdajatelja menice – podatki o izdani menici bodo v registru javno vidni le, če je menico izdal gospodarski subjekt kot je definiran v prvem odstavku drugega člena ZPreZP.

61. Medsebojne kompenzacije:

S podizvajalci sklepamo gradbene pogodbe na določenem objektu, v katerih je določena valuta za posamezne mesečno izstavljene situacije, n.pr. v 60 dneh...Istočasno pa obstaja tudi pogodbeno določilo, ki pravi, da se n.pr.10% obveznosti pobota z medsebojno kompenzacijo na istem objektu. To največkrat pomeni - mi vam material, vi nam gradbene storitve, ali mi vam prenočišče in hrano, vi nam gradbene storitve. Datuma teh medsebojnih kompenzacij nista znana. Sprašujemo, ali se ta del tudi prijavlja v medsebojni pobot ali ne?

ZPreZP se ne uporabi, v kolikor gre za menjalno pogodbo.

Dopolnjeno 7.6.2011

ZPreZP v drugem odstavku 1. člena določa, da se uporablja za pogodbe, ki so sklenjene med gospodarskimi subjekti ali med gospodarskimi subjekti in javnimi organi, kadar mora ena stranka dobaviti blago ali opraviti storitev, druga stranka pa izpolniti denarno obveznost. ZPreZP ne našteva za katere vrste pogodb se uporablja, ampak je potrebno presojati vsako pogodbo posebej glede na pogoje, ki jih določa ZPreZP.

Vendar je v primeru, da se ZPreZP ne uporablja, ker pogodba ne izpolnjuje pogojev, ki jih določa, še vedno potrebno upoštevati obveznosti, ki nastanejo v skladu z drugimi predpisi.

Zakon o davku na dodano vrednost (ZDDV-1) tako določa, da so predmet DDV dobave blaga ali opravljanje storitev, ki jih davčni zavezanec opravi v okviru opravljanja svoje ekonomske dejavnosti za plačilo. Pravilnik o izvajanju Zakona o davku na dodano vrednost pa določa, da se pri zamenjavi blaga ali storitev šteje, da je vsak dobavitelj oziroma izvajalec storitev opravil obdavčljivo dobavo. ZDDV-1 tudi določa, da pri dobavah blaga ali storitev davčna osnova vključuje vse, kar predstavlja plačilo (v denarju, stvareh ali v storitvah), ki ga je prejel ali ga bo prejel dobavitelj ali izvajalec do kupca, naročnika ali tretje osebe za te dobave. Davčno osnovo za obračun DDV torej predstavlja vrednost prejetega blaga ali storitve v skladu z davčnimi predpisi.

Davčno osnovo za obračun DDV je torej potrebno presojati neodvisno od obveznosti uporabe ZPreZP.

62. Ali se v medsebojni pobot prijavljajo tudi obveznosti po cesijskih in asignacijskih pogodbah?

A) Cesija

S cesijo upnik s pogodbo, ki jo sklene s kom tretjim, prenese nanj svojo terjatev. Cesija je razpolagalni pravni posel, kot tak ne zapade pod uporabo ZPreZP. Vendarle lahko prenos terjatve s cesijo predstavlja izpolnitveno ravnanje nekega zavezovalnega pravnega posla. Denarna obveznost iz tega zavezovalnega pravnega posla lahko zapade pod uporabo določb ZPreZP, če ima zavezovalni pravni posel trgovinsko naravo (primerjaj 1. člen ZPreZP).

Samo dejstvo, da je bila neka terjatev prenesena s cesijo ne spremeni narave te terjatve. Če je terjatev, ki je bila prenesena, pred prenosom zapadla pod določbe ZPreZP, potem se ZPreZP za to terjatev uporablja tudi po prenosu. Torej dejstvo, da je

bila terjatev za plačilo blaga, torej terjatev za katero se uporablja ZPreZP, prenesena, ne pomeni, da terjatve po nastanku zamude ni potrebno vpisati v večstranski pobot. Seveda mora dolžnik pri vpisu terjatve v pobot upoštevati dejstvo spremembe upnika, prav tako pa je pri ugotavljanju višine neplačane terjatve potrebno upoštevati določila Obligacijskega zakonika razmerij med dolžnikom, cedentom in cesionarjem.

B) Asignacija:

Pri asignaciji nakazovalec (asignant) najprej pooblasti nakazanca (asignata), da na njegov račun nekaj izpolni prejemniku nakazila (asignatar). Z drugim pooblastilom pa nakazovalec pooblasti prejemnika, da v svojem imenu nakazilo sprejme (1035. člen OZ). Pri asignacijskih pogodbah nastane med prejemnikom in nakazancem dolžniško razmerje, neodvisno od razmerja med nakazovalcem in nakazancem ter od razmerja med nakazovalcem in prejemnikom nakazila (1037. člen OZ). Na osnovno razmerje med upnikom (prejemnikom) in dolžnikom (nakazovalcem) asignacijska pogodba torej ne vpliva.

ZPreZP se uporablja za pogodbe, kadar mora ena stranka dobaviti blago ali opraviti storitev, druga stranka pa izpolniti denarno obveznost. Namen ZPreZP je zajeti obveznosti, ki izhajajo iz trgovinskih pogodb, kot jih opredeljuje direktiva 2011/7/EU.

Ker gre pri asignacijskih pogodbah za pogodbe ki nimajo trgovinske, temveč imajo finančno naravo, se ZPreZP za tovrstne pogodbe ne uporablja. Obveznosti iz asignacijskih pogodb se torej ne prijavijo v pobot.

Vendarle navedeno ne pomeni, da se s trenutkom izdaje nakazila ZPreZP preneha uporabljati za obveznost, ki naj bi bila poplačana z izvedbo nakazila (osnovno razmerje). ZPreZP se za obveznost, ki je pokrita z zgoraj navedeno definicijo iz ZPreZP uporablja vse, dokler taka obveznost ne preneha. Ta obveznost navadno preneha, v skladu s 1041. členom OZ, šele z nakazančevo izpolnitvijo.

63. Komu se prijavi dolžnika, za katerega se s pomočjo spletne informacijske rešitve upravljavca sistema večstranskega pobota (četrti odstavek 16. člena ZPreZP) ugotovi, da svojih dospelih denarnih obveznosti ni prijavil v obvezni večstranski pobot?

V skladu z dikcijo 23. člena ZPreZP izvajanje zakona nadzirajo vsi inšpektorati in drugi organi v skladu s svojimi pristojnostmi (npr. DURS, TIRS...). Navedeno zagotavlja širok nadzor nad izvajanjem zakona.

64. Uporaba ZPreZP za kmete.

V zvezi vprašanjem o izvajanju ZPreZP za kmete, ki opravljajo osnovno kmetijsko dejavnost in so registrirani kot zavezanci za davek na dodano vrednost, pojasnjujemo, da drugi odstavek 1. člena ZPreZP določa, da se ZPreZP uporablja za pogodbe, ki so sklenjene med gospodarskimi subjekti ali med gospodarskimi subjekti in javnimi organi. Prvi odstavek 2. člena določa, da se za gospodarske subjekte štejejo fizične osebe, ki opravljajo pridobitno dejavnost, če gre za pogodbe, ki so v zvezi s tako pridobitno dejavnostjo. Fizične osebe, ki opravljajo dejavnost, so za namene ZPreZP tiste osebe, ki so vpisane v Poslovnem registru Slovenije, ki ga v skladu z Zakonom o Poslovnem registru Slovenije vodi AJPES, kot poslovni subjekti, ki se registrirajo z vpisom v primarni register ali uradno evidenco pri drugih registrskih organih na podlagi področne

zakonodaje. Takšni poslovni subjekti so na primer samostojni novinarji, osebe, ki opravljajo dopolnilno dejavnost na kmetiji, odvetniki ipd.

Za fizične osebe (kmete), ki niso gospodarski subjekti v skladu z določbami ZPreZP (niso vpisani v Poslovni register Slovenije), se ZPreZP ne uporablja.

65. Ali mora dolžnik obveznost, s plačilom katere je v zamudi, vnesti v obvezni večstranski pobot, čeprav mu nihče ničesar ne dolguje in do verižnega pobota ne bo prišlo?

ZPreZP v prvem odstavku 16. člena določa, da mora po nastanku zamude dolžnik denarno obveznost elektronsko prijaviti v prvi krog obveznega večstranskega pobota pri upravljavcu sistema obveznega večstranskega pobota, ki sledi datumu nastanka zamude.

Poudarjamo, da se obveznost vpisa obveznosti v sistem večstranskega pobota nanaša le na obveznosti, v zvezi s katerimi ste že v zamudi in torej kršite pogodbeni dogovor. Namen obveznega vpisa obveznosti v sistem večstranskega pobota, je tudi spodbuditi pravočasno poravnavo dolgov.

66. Kako se zapira obveznosti, ki so bile pobotane v obveznem večstranskem pobotu?

Poročilo o rezultatih večstranskega pobota je podlaga za ureditev medsebojnih razmerij med upnikom in dolžnikom pri izkazovanju obveznosti in terjatev v poslovnih knjigah. Če se stranki ne dogovorita drugače, se za vračunavanje izpolnitev uporabljajo določbe 287. in 288. člena OZ.

67. Kaj se zgodi v primeru, da so nedospele denarne obveznosti bile prijavljene v obvezni večstranski pobot kljub temu, da posebnega pisnega dogovora med pogodbenima strankama ni bilo?

Če je do pobota prišlo, se terjatev šteje za pobotano. Ker predstavlja vnos nedospele terjatve brez dogovora strank ravnanje, ki je v nasprotju z zakonom, lahko nasprotna stran uveljavlja odškodninski zahtevek, če ji je nastala škoda.

68. Prijava dospelih denarnih obveznosti v obvezni večstranski pobot in likvidacijski postopek v skladu z določbami Zakona o gospodarskih družbah.

ZPreZP ne določa izjem, za dolžnike, ki so v postopku redne likvidacije. Ker je namen likvidacijskega postopka poravnati vse dolgove družbe, uporaba določb ZPreZP ne nasprotuje namenu likvidacije. Poravnava obveznosti v večstranskem pobotu se po svojih učinkih namreč ne razlikuje od poplačila obveznosti z denarjem.

69. Ali mora v obvezni pobot dospelih denarnih obveznosti prijavljati tudi samostojni kulturni delavec, ki deluje po sistemu normiranih stroškov?

Da, kolikor opravlja pridobitno dejavnost.

70. Mesečne (sukcesivne) dobave in ZPreZP.

Za namene ZPreZP ni pomembno, kateri dan je določen kot datum prejema blaga, temveč na kateri dan je bilo blago res dostavljeno oziroma storitev opravljena. V primeru zaporednih dnevnih dobav, se izhajajoč iz obstoječe prakse lahko sklepa, da se je blago že pred uveljavitvijo ZPreZP štelo za v celoti dobavljeno z izvedbo zadnje mesečne dobave. Ker navedena praksa ni v nasprotju z ZPreZP se lahko tudi v naprej šteje, da je bilo blago v celoti dobavljeno z zadnjo dobavo v mesecu.

71. ZPreZP in kompenzacijske pogodbe (oglasni prostor za oglasni prostor).

ZPreZP v drugem odstavku 1. člena določa, da se uporablja za pogodbe, ki so sklenjene med gospodarskimi subjekti ali med gospodarskimi subjekti in javnimi organi, kadar mora ena stranka dobaviti blago ali opraviti storitev, druga stranka pa izpolniti denarno obveznost. ZPreZP ne našteva za katere vrste pogodb se uporablja, ampak je potrebno presojati vsako pogodbo posebej glede na pogoje, ki jih določa ZPreZP.

V kolikor je pri presoji konkretne pogodbe ugotovljeno, da je obveznost ene stranke dobaviti blago ali opraviti storitev, obveznost druge stranke pa izpolniti denarno obveznost, se za konkretno pogodbo uporablja ZPreZP. V kolikor je pri presoji konkretne pogodbe ugotovljeno, da je obveznost pogodbenih strank drugačna kot jo določa ZPreZP in oba kumulativna pogoja nista izpolnjena (npr. dvostranska denarna obveznost ali dvostranska obveznost dobave blaga), se ZPreZP ne uporablja.

Pri presoji ali se uporablja ZPreZP je potrebno presojati pravno podlago za izdajo računa (pogodbo, pravno razmerje) in ne računa (listine). V skladu s pogoji, ki jih določa ZPreZP, se presodi ali se ZPreZP uporablja za konkretno pogodbo, ki je podlaga za izdajo računa.

Ali gre za denarno obveznost v skladu z ZPreZP, se presoja glede na pravno podlago (pogodbo). Izstavitelj računa (listine), ki je obvezna v skladu z drugimi predpisi (npr. davčnimi), ne vpliva na presojo pravne podlage posameznega posla. V kolikor konkretna pogodba predvideva zgolj izmenjavo blaga ali storitev med strankama in ne nalaga izpolnitve denarne obveznosti nobeni stranki, se ZPreZP za to pogodbo ne uporablja, čeprav sta stranki v skladu z drugimi predpisi izdali račun (listino) na katerem sta njuni obveznosti ovrednoteni v denarju.

72. Ali se ZDDV-1D uporablja za račune, ki jih javnemu organi izda javni organ?

ZPreZP se ne uporablja za presojo pravnih razmerij med javnimi organi. Če se ZPreZP ne uporablja za določeno pravno razmerje, se ZPreZP tudi ne more nanašati na račun, izdan na podlagi takega razmerja.

Ker drugi odstavek 66.a člena novele ZDDV-1D določa, da se prvi odstavek tega člena ne uporablja za račune, na katere se ZPreZP ne nanaša, se za račune, ki so bili izdani na podlagi pravnega razmerja med dvema javnima organoma, ZDDV-1D ne uporablja.

Kolikor je bil račun izdan na podlagi pravnega razmerja med javnim organom in gospodarskim subjektom, ZDDV-1D seveda velja.